

२४ जुलै २०२४

सायं. दैनिक

आवाज जनमताचा..!

- वार : बुधवार
- वर्ष : १४ वा अंक क्र. : २२२
- पृष्ठ : ४

हवामान
जिल्हात आज
कमाल : २८.२° | किमान : १९.५°

जनमंथन

संस्थापक व संपादक : समीर खान

मुख्य संपादक : आजमतुल्ला खान

किंमत रु. ३/-

ताच्या बातम्या व अधिक माहितीसाठी आमच्या वेबपोर्टला अवश्य भेट द्या.!

www.janmanthan.com

बातम्या व जाहिरातीसाठी संपर्क :

वसीम खान	मो. नं. : ८४८४८९८७८६
आजमतुल्ला खान	मो. नं. : ९७६३१९९१९७

संक्षीप्त वृत्त

काय स्वस्त झालं?

या अर्थसंकल्पानंतर देशात कोणत्या वस्तू व सेवा स्वस्त होणार? कोणत्या गोष्टी महागणार? हा प्रश्न प्रत्येकाच्या मनात असतानाच सीतारामण यांनी अनेक वस्तू आणि सेवांवरील करचनेत बदलाची घोषणा केली आहे. कर कमी केल्याने काही वस्तू स्वस्त झाल्या आहेत. तर काही वस्तूसाठी आता आपल्याला अधिक पैसे मोजावे लागणार आहेत. गेल्या वर्षी सादर केलेल्या अर्थसंकल्पानंतर टीव्ही, स्मार्टफोन, कम्प्युटर व प्रयोगशाळेत तयार केले जाणारे हिरे स्वस्त झाले होते. दुसऱ्या बाजूला सिगारेटच्या किंमती वाढल्या होत्या, विमान प्रवास महागला होता. त्याचबरोबर वखोद्योगालाही फटका बसला होता. याद्वारे अर्थसंकल्पानंतर काय स्वस्त झालं, काय महाग झालं त्याची यादी पाहूया. अर्थमंत्री निर्मला सीतारामण म्हणाल्या, शेतकऱ्यांसाठी आम्ही सर्व प्रकारच्या पिकांची हाय मिनिमम सपोर्ट प्राईस (किमान आधारभूत किंमत किंवा हमीभाव) ठरवली आहे. यामुळे शेतकऱ्याला त्याने केलेल्या खर्चावर ५० टक्के अधिक किंमत मिळेल. अर्थमंत्री निर्मला सीतारामण म्हणाल्या, शेतकऱ्यांसाठी आम्ही सर्व प्रकारच्या पिकांची हाय मिनिमम सपोर्ट प्राईस (किमान आधारभूत किंमत किंवा हमीभाव) ठरवली आहे. यामुळे शेतकऱ्याला त्याने केलेल्या खर्चावर ५० टक्के अधिक किंमत मिळेल.

- अर्थमंत्री निर्मला सीतारामण यांनी मोबाईल फोन व चार्जरवरील कर कमी करत असल्याची घोषणा केली आहे. त्यामुळे आता मोबाईल फोन व चार्जर्स स्वस्त होतील.
- सोने व चांदीवरील सीमाशुल्क ६ टक्क्यांनी कमी करण्यात आलं आहे, तर प्लॅटिनमवरील सीमाशुल्कात ६.४ टक्के घट करण्यात आली आहे.
- कर्करोगावरील उपचारांसाठी वापरल्या जाणाऱ्या तीन प्रमुख औषधांना सीमाशुल्कातून सूट देण्यात आली आहे.
- सोलार पॅनेलची निर्मिती करण्यासाठी वापरल्या जाणाऱ्या काही वस्तूंना सीमाशुल्कातून सूट देण्याचा प्रस्तावही अर्थमंत्र्यांनी यावेळी मांडला.
- फोन व इलेक्ट्रिक वाहनांच्या निर्मितीसाठी लागणाऱ्या लिथियम-आयॉन बॅटरीवरील कर कमी करण्याची घोषणा करण्यात आली आहे.
- ई-कॉमर्सवरील टीडीएस रेट १ टक्क्यावरून ०.१ टक्क्यांपर्यंत कमी केला आहे.
- फॅरॉनिकेल, क्लिस्टर कॉपरवरील बेसिक कर कमी करण्यात आली आहे.
- चामड्यापासून बनवलेल्या वस्तू देखील स्वस्त होणार आहेत.
- २५ महत्त्वाची खनिजे सीमाशुल्कातून वगळण्यात आली आहेत.
- माशांच्या खाद्यावरील सीमाशुल्क ५ टक्क्यांनी कमी केलं आहे.

काय महाग झालं?

- नॉन-बायोडिग्रेबल प्लास्टिकच्या निर्मितीसाठी लागणाऱ्या अमोनियम नायट्रेटवरील सीमाशुल्क १० टक्क्यांवरून २५ टक्के करण्याचा प्रस्ताव निर्मला सीतारामण यांनी मांडला आहे.
- विशिष्ट दूरसंचार उपकरणांवरील प्राथमिक सीमाशुल्क १० टक्क्यांवरून १५ टक्के करण्यात आलं आहे.

युवक-विद्यार्थ्यांवर भर

- सर्व औपचारिक क्षेत्रांमध्ये नव्याने प्रवेश करणाऱ्यांना १ महिन्याचा पगार तीन समान हप्त्यांत १५ हजार रुपयांपर्यंत देणार.
- पहिली नोकरी करणाऱ्यांचा दरमहा ३ हजार प्रति महिना इपीएफओचा हिस्सा केंद्र सरकार भरणार.
- सरकारी योजनेचा फायदा न मिळणाऱ्या विद्यार्थ्यांना १० लाख रुपयांपर्यंतच्या कर्जात सरकारी मदत, दरवर्षी १ लाख विद्यार्थ्यांना ई-व्हाऊचर.

शेतकरी

- भाजीपाला उत्पादन वाढवण्यासाठी क्लस्टर योजना आणणार. शेतीतील उत्पादकता वाढवण्यास संशोधनार भर
- कृषी व सहाय्यक क्षेत्रासाठी १.५२ लाख कोटीची तरतूद
- नैसर्गिक शोषासाठी १ कोटी शेतकऱ्यांना प्रोत्साहन देणे, अशा शोषासाठी प्रमाणीकरण, ब्रॅंडिंगच्या सुविधा पुढील दोन वर्षांत उपलब्ध करून देणे.
- शेतजमिनींना ३ वर्षांत डीपीआय कव्हेरज.

महिला

- महिला व मुलींसाठी ३ लाख कोटी रुपये खर्चाच्या योजनेची अंमलबजावणी.
- महिलांनी विकत घेतलेल्या मालमत्तांवरील स्टॅम्प ड्युटी कमी करण्यासाठी राज्यांना प्रोत्साहन देणार
- कार्यक्रमांमध्ये महिलांच्या प्रमाणात वाढ व्हावी यासाठी नोकरी करणाऱ्या महिलांसाठी हॉस्टेल स्थापन करणार. त्यासाठी उद्योग क्षेत्राची मदत घेणार.

जनमंथन लक्षावेधी



खराडीतील पंतप्रधान आवास योजनेत मोठा गैरव्यवहार; सामान्यांचे घराचे स्वप्न धुळीस

श्रीमंत पात्र; खरे लाभार्थी अपात्र

चाँद शेख : जनमंथन वृत्तसेवा

पुणे : सर्वसामान्य नागरिकांना परवडणाऱ्या दरात घरे उपलब्ध करून देण्याच्या उदात्त हेतूने सुरु करण्यात आलेल्या पंतप्रधान आवास योजनेत मोठा गैरव्यवहार झाल्याचे धक्कादायक वास्तव समोर आले आहे. पुणे शहरातील खराडी भागात या योजनेअंतर्गत बांधण्यात आलेल्या घरांमध्ये अपात्र व्यक्तींनी घुसखोरी केल्याचे आढळून आले आहे. या प्रकरणातून खऱ्या गरजू लोकांना पंतप्रधान आवास योजनेपासून वंचित राहावे लागत असल्याचे स्पष्ट झाले आहे.

पुणे महानगरपालिके मार्फत राबविण्यात येत असलेल्या या योजनेचा मूळ उद्देश शहरातील घरविहीन नागरिकांना स्वस्त दरात घरे उपलब्ध करून देणे हा होता. मात्र मिळालेल्या माहितीनुसार या योजनेतील सुमारे ९०% लाभार्थी हे आधीपासूनच स्वतःची घरे किंवा इमारती असलेले आहेत. अर्थात, या अपात्र व्यक्तींनी योजनेतील घरे बळकावली असल्याचे स्पष्ट होते. खराडीतील प्रकल्पाची सखोल माहिती गोळा करताना आणखी एक धक्कादायक बाब समोर आली. या प्रकल्पातील दोन सोसायट्यांमध्ये जवळपास ७०% रहिवासी हे भाडेकरू असल्याचे आढळून आले. म्हणजेच, ज्यांना या योजनेअंतर्गत घरे मिळाली, त्यांनी ती घरे भाड्याने देऊन अतिरिक्त उत्पन्नाचे साधन म्हणून वापरत असल्याचे दिसून येते.

या संपूर्ण प्रकरणात सर्वांत गंभीर बाब म्हणजे पालिका अधिकाऱ्यांची संशयास्पद भूमिका. या सर्व गैरप्रकारांची माहिती पालिका अधिकाऱ्यांना असल्याचे स्पष्टपणे दिसून येते. अधिकाऱ्यांच्या मौन संमतीनेच, किंबहुना त्यांच्या आशीर्वादानेच हे सर्व घडत असल्याचा गंभीर आरोप आहे. यामुळे शासकीय योजनेचा उघडपणे गैरवापर होत असून, सरकारी तिजोरीवर अनावश्यक बो जा पडत आहे.

या प्रकरणाचे सर्वांत मोठे दुष्परिणाम भोगावे लागत आहेत ते खरोखर गरजू असलेल्या नागरिकांना. ज्यांच्यासाठी ही योजना मूळात आखण्यात आली, तेच आज या योजनेपासून वंचित राहत आहेत. अनेक कुटुंबे वर्षानुवर्षे भाड्याच्या घरात राहत असून, त्यांना या योजनेतून स्वतःचे घर मिळण्याची



बजेट 2024-25

ना निर्यातीची मुभा, ना हमीभावाची शाश्वती; अर्थसंकल्पात शेतकरी उपेक्षितच!

अर्थसंकल्पातील दहा मोठ्या घोषणा

- या अर्थसंकल्पानुसार नवीन कर प्रणाली जाहीर झाली आहे. यानुसार आता तीन लाख रुपयांपर्यंत इन्कम असलेल्या नागरिकांना कर भरावा लागणार नाही. तीन ते सहा लाख रुपये उत्पन्न असल्यास आता ५ टक्के कर भरावा लागेल. सात ते दहा लाख रुपये उत्पन्न असल्यास आता १० टक्के कर असेल तर दहा ते बारा लाख रुपये उत्पन्नवर १५ टक्के, बारा ते पंधरा लाख रुपये उत्पन्नवर २० टक्के आणि पंधरा लाख रुपयांपेक्षा अधिक जर उत्पन्न असेल तर ३० टक्के कर भरावा लागणार आहे.
- सोने आणि चांदीवरील कर कमी करण्यात आली. आयात केलेले दागिने स्वस्त होतील. कॅम्सरची औषधे, प्लॅटिनम, मोबाईल फोन, मोबाईल चार्जर, इलेक्ट्रिकल वायर, एक्स-रे मशीन, सोलर सेट, लेदर आणि सीपूड या बजेटमध्ये स्वस्त करण्यात आले आहेत.
- पीएम आवास योजना-शहरी २.० च्या घोषणेअंतर्गत, १ कोटी गरीब आणि मध्यमवर्गीय कुटुंबांच्या घरांच्या गरजा १० लाख कोटी रुपयांच्या गुंतवणुकीने पूर्ण केल्या जातील. यामध्ये पुढील पाच वर्षांत २.२ लाख कोटी रुपयांच्या केंद्रीय मदतीचा समावेश असेल.
- केंद्र सरकार २५ हजार गावांमध्ये ऑल वेदर कनेक्टिव्हिटी पुरवणार आहे. यासोबतच पीएम ग्राम सडक योजनेच्या चौथ्या टप्प्यात नवीन रस्तेही बांधले जाणार आहेत.
- प्रुप्रस्त बिहारला ११,५०० कोटी रुपयांची मदत. यासोबतच बिहारला महामार्गासाठी केंद्र सरकारकडून २६ हजार कोटी रुपयांची भेट मिळाली आहे.
- नोकरदार लोकांच्या मुलांसाठी NPS वास्तव्य सुरु केले आहे. पालकांना या योजनेत गुंतवणूक करता येणार आहे.
- बजेटमध्ये कृषीसाठी १.५२ लाख कोटीची व्यवस्था. तर १० ठिकाणी मोठ्या नागरी सांडपाणी प्रक्रिया करण्याचे काम करण्यात येणार आहे.
- आंध्र प्रदेश राज्याला १५ हजार कोटीचे विशेष आर्थिक पॅकेज.
- सोहमपेथे इंडस्ट्रील पार्क बनवणार, पाच वर्षांत एक कोटी तरुणांना प्रशिक्षण.
- महिला आणि मुलींना लाभ देणाऱ्या योजनेसाठी सरकारने ३ लाख कोटी रुपयांहून अधिक तरतूद करून ठेवली आहे

॥ नवी दिल्ली : जनमंथन वृत्तसेवा

अर्थसंकल्पाच्या आदल्या दिवशी सादर झालेल्या आर्थिक सर्वेक्षणात कृषी क्षेत्रासंदर्भात दोन महत्त्वाचे मुद्दे अधोरेखित झाले. त्यांचा प्रभाव अंदाजपत्रकावर दिसेल अशी आशा होती. पहिला मुद्दा हा शेतीमालाला आंतरराष्ट्रीय बाजारातील भाव मिळू देण्यासंदर्भात होता आणि दुसरा मुद्दा हवामानबदलाच्या संदर्भातील होता. त्यातील दुसऱ्या मुद्द्याचा प्रभाव अंदाजपत्रकातील कृषिसंदर्भातील चर्चे वर जरूर दिसतो पण पहिल्या मुद्द्याचा मात्र अर्थमंत्र्यांच्या भाषणात कुठेही उल्लेख दिसला नाही. आर्थिक सर्वेक्षणात नोंदवलेला मुद्दा असा की महागाईवर नियंत्रण मिळवण्यासाठी शेतीमालाला निर्यातीसाठी अतिरिक्त येतात आणि शेतकऱ्यांना आंतरराष्ट्रीय बाजारातील चढ्या भावाचा फायदा घेता येत नाही. त्याला पर्याय म्हणून या महागाईमुळे प्रस्त होणाऱ्या गरीब ग्राहकांना विशेष शोषणयोजनांचे भाव वाढलेले असताना काही थेट रकमेचे अनुदान देणे आणि मग खुल्या बाजारातील भाव वाढू देणे. या पर्यायाचा उल्लेख आर्थिक सर्वेक्षणात करण्यात आला होता. पण त्याचे कोणतेही प्रतिबिंब अर्थमंत्र्यांच्या



भाषणात उलटले नाही. मोदी सरकार २०१४ साली सत्तेवर आले तेव्हा अशी अपेक्षा व्यक्त होत होती, की हे सरकार खुल्या बाजारात हस्तक्षेप करून शेतमालाचे भाव पडणार नाही. पण तसे झाले नाही. कांदाच्या बाबतीत निर्यातबंदी लावण्याची सरकारी 'कार्यक्षमता' आणि तीव्रता तर कमालीची होतीच पण फक्त कांदाच नाही तर अनेक पिकांच्या बाबतीत या सरकारने अतिशय त्वरेने निर्यातबंदी लादली. लोकसभा निवडणुकांत ग्रामीण जनतेच्या नाराजीचा मोठा फटका मोदी सरकारला बसला, त्यामागे हेदेखील एक महत्त्वाचे कारण असल्याचे विश्लेषण निकालानंतर करण्यात आले. या पार्श्वभूमीवर शेतीमालाची खरेदी हमीभावाचे करण्यासाठी सरकार मोठी तरतूद करेल अशी अपेक्षा होती. पण अर्थमंत्र्यांच्या भाषणात

याचा उल्लेखदेखील नव्हता. डाळी आणि तेलबियांची हमीभावाचे खरेदी करण्यासाठी 'जीपीएम आशा' ही योजना कार्यान्वीत करण्यात आली आहे त्यामध्ये या पदार्थांच्या हमीभावाचे खरेदीसाठीच्या निधीमध्ये अत्यल्प वाढ करण्यात आली आहे. आर्थिक सर्वेक्षणात हवामान बदलामुळे भारतीय शेतीसमोर उष्ण ठाकलेल्या गंभीर आव्हानांचा उल्लेख करण्यात आला आहे. आजवर दुर्लक्षित राहिलेल्या मात्र चांगली पोषणमूल्ये असलेल्या भरड धान्यांचे महत्त्व आता मान्य केले जाऊ लागले आहे. अर्थमंत्र्यांच्या भाषणात हवामान बदलाना काटकसपणे तोंड देऊ शकतील अशा या पिकांच्या बियाण्यांच्या निर्मितीविषयी काहीसा अप्रत्यक्ष उल्लेख करण्यात आला. यात ३२ पिकांच्या सुमारे १०० वाणांची निर्मिती ही देशाच्या शेतीसमोरील मोठी समस्या आहे आणि कृषी संशोधनात कार्यक्षमता आणणे हेदेखील आव्हान आहे. हवामानबदलाच्या पार्श्वभूमीवर तर या विषयाकडे अतिशय गंभीरपणे पाहणे अपरिहार्य आहे. मात्र आर्थिक सर्वेक्षणात या मुद्द्यावर जे गंभीरपणे दिसले, ते अंदाजपत्रकावरील भाषणात दिसले नाही. वास्तविक पाहता केंद्र सरकारने देशातील आजवर दुर्लक्षित राहिलेल्या मात्र चांगली पोषणमूल्ये असलेल्या भरड धान्यांना प्रोत्साहन देण्याचा आपला मानस अनेकदा जाहीर केला आहे. तो अतिशय स्वागतादाही आहे. या धान्यांच्या उत्पादकतादाहीसाठी संशोधन घेणे आणि हमीभावाचे खरेदी केली जाणे महत्त्वाचे आहे. याव्यतिरिक्त भरड धान्यांचा समावेश रास्त धान्य वितरण व्यवस्था आणि पोषक आहार योजनेत करून या धान्यांना देशातील प्रमुख पिकांइतके महत्त्व देणे गरजेचे आहे. हे देशातील सर्वांत गरीब शेतकऱ्यांसाठीच नाही तर हवामान बदलांच्या गंभीर संकटाच्या पार्श्वभूमीवर देशातील जनतेच्या हितासाठी आवश्यक ठरणार आहे. यापुढील काळात केंद्र सरकार या दिशेने पावले टाकत आणि अशी पावले टाकणाऱ्या राज्यसरकारंना पुरेसे आर्थिक साहाय्य देईल अशी अपेक्षा आहे.



